

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסון

בפני כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

רות בסון

הנאשם

ובעניין: 1. הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ
הטוענים לזכות ברכוש 2. אלי בסון

ב"כ המאשימה: עו"ד שירה נתן

ב"כ הנאשמת: עו"ד נחשון שוחט

ב"כ הטוען 1 לזכות ברכוש: עו"ד בעז פייל, עו"ד דבי שליט

גזר דין

כללי

1. הנאשמת הורשעה, על פי הודאתה בעובדות כתב אישום שהוגש במסגרת הסדר טיעון, בעבירות עושק, מרמה והרפת אמונים בתאגיד, איסור הלבנת הון ובשתי עבירות לפחות של דו"ח וידיעות לא נכונים, לפי פקודת מס הכנסה, שבוצעו אגב עבודתה כיועצת השקעות במחלקת בנקאות פרטית של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנק").
2. המתלוננת ק', היא קשישה ילידת 1927, ניצולת שואה שעלתה לארץ לבדה בשנת 1963. במועדים הרלבנטיים לאישום לא היו לה כל קרובי משפחה והיא התגוררה לבדה בדיר מוגן. הנאשמת עבדה בבנק במשך כארבעים שנה, ובתקופה הרלבנטית לאישום, שימש ח' ז"ל יועץ השקעות ומנהל מחלקת הבנקאות הפרטית בסניף הבנק שבו עבדה הנאשמת. במסגרת תפקידים ייעצו הנאשמת וח' למתלוננת באשר להשקעת כספיה בבורסה וניהול חשבונה. במהלך השנים 2010-2014 ניצלה הנאשמת את האמון שרחשה לה המתלוננת, את קלות דעתה של המתלוננת במתן כסף ואת חוסר התמצאותה וניסיונה בעניינים כספיים. עוד ניצלה הנאשמת את מצוקת המתלוננת, שנבעה מהיותה קשישה וערירית, הזקוקה לסיוע בפעולות

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסוּן

מנהליות שונות ולייעוץ של הנאשמת באשר לכספיה, וכן את חולשתה הגופנית. תוך כדי מילוי תפקידה של הנאשמת בבנק, היא קיבלה מהמתלוננת כספים והטבות שלא הגיעו לה על פי דין. הנאשמת וחי' התעניינו בשלומה של המתלוננת, ביקרו אותה בבית האבות בו התגוררה ובבית החולים בו אושפזה וסייעו לה בפעולות מנהליות שונות. בתוך כך קיבלו הנאשמת וחי' מהמתלוננת במהלך התקופה האמורה 40 המחאות בסך כולל של 1,400,000 ₪, והנאשמת ביקשה מהמתלוננת לשמור על חשאויות בנוגע לכך. מתוך סכום זה נטלה הנאשמת לכיסה המחאות בסך 1,125,000 ₪ ומתוכן נפרע סכום של 993,000 ₪.

הנאשמת או חי' פרעו את ההמחאות באופנים שונים, שמטרתם הייתה להסוות את העובדה שמקור הכספים הוא במתלוננת וכי הכסף התקבל ממנה שלא כדין, ובמטרה למנוע את הדיווח על אודותיו לרשויות. חלק מההמחאות נפרעו בבנק, אך הנאשמת לא נטלה לכיסה את סכומי ההמחאות שנפרעו באופן זה. בחלק מהמקרים שבהם נפרעו ההמחאות בבנק, נהגו הנאשמת וחי' לתת למתלוננת 100 ₪ מתוך הכסף המזומן שנפרט מההמחאות לצורך תשלום למונית שתחזירה לדירתה.

חלק מההמחאות בסך כולל של 993,000 ₪ נפרטו על ידי הנאשמת אצל נותן שירותי מטבע, והיא נטלה את סכומי הכסף שהתקבלו לכיסה, תוך שנקטה פעולות שמטרתן לשמור על חשאויות מקור הכספים ועל מנת לצמצם את הסיכון שיועבר דיווח נכון על אודות קבלת הכספים לרשויות.

שש המחאות הוחזקו בביתה של הנאשמת ולא נפרעו עד למועד חקירתה על ידי משטרת ישראל ביום 2.2.15.

הנאשמת השמיטה מתוך הדוחות שהגישה עם בעלה לרשויות המס תקבולים בסך כולל של 993,000 ₪ שקיבלה מהמתלוננת במהלך השנים 2010-2013.

בנוסף, במהלך התקופה, הנאשמת פעלה כדי לגרום למתלוננת לשנות את צוואתה, באמצעות סיפורים ורמיזות שנועדו לגרום למתלוננת להוסיף את הנאשמת כמוטבת בצוואה. בעקבות זאת, במהלך חודש ספטמבר 2014 פנתה המתלוננת לעורך דין והכינה טיוטת צוואה חדשה, שבה הורישת לנאשמת שני שלישים מתוך הכספים שיהיו ביום מימוש הצוואה באחד מחשבוני הבנק של המתלוננת.

לאחר שהחלה חקירת המשטרה הוחזר למתלוננת סכום של 993,000 ₪ שהוא סכום ההמחאות שנפרעו אצל נותן שירותי מטבע ואשר נמצא אצל הנאשמת. בנוסף קיבלה המתלוננת מהבנק הבינלאומי ביום 26.6.17 סך של 1,000,538 ₪, וכן קיבלה 90,000 ₪ מהנאשמת ו- 90,000 ₪ מחי', הכל במסגרת הסכם פשרה בתביעה אזרחית שהגישה המתלוננת נגד הבנק, חי' והנאשמת.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסון

3. יחד עם כתב האישום הוגשה הודעה על הסדר טיעון שנערך בין הצדדים, במסגרתו הוסכם כי הנאשמת תודה במיחוס לה בכתב האישום ותורשע. עוד הוסכם כי הצדדים יעותרו במשותף לגזור על הנאשמת עונש של שישה חודשי מאסר, אשר ירוצו בעבודות שירות, אם הנאשמת תתאים לכך, מאסר מותנה וחילוט סך של 650,000 ₪ מתוך הכספים המצויים בחשבונות הבנק של הנאשמת שנתפסו במסגרת ההליכים שהתנהלו נגדה. עוד הוסכם כי הנאשמת תוכל לטעון שההמחאות שנפרעו בבנק לא נפרעו על ידה באופן אישי בקופה ולא נמסרו לה, וכי אשמתה ביחס למעשים אלה נובעת מכח דיני השותפות.

4. חוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 27.3.19 מלמדת כי הנאשמת כשירה לרצות עונש זה.

5. המתלוננת העידה בבית המשפט המחוזי בהליך של עדות מוקדמת, ולאחר הצגת הסדר הטיעון מסרה הצהרת נפגע עבירה שנלוותה לה הודעה שנכתבה על ידי בא-כוחה. מאחר ובהודעה זו נכללו טענות מהותיות שהמתלוננת אישרה אותן בכלליות בתצהירה, דחיתי את בקשת המאשימה למחוק אותה מתיק בית המשפט. בהצהרה ובהודעה שנלוותה לה נטען כי הנאשמת וחי' קיבלו מהמתלוננת סכומי כסף המתקרבים לשני מיליון ₪, וכי העבירות בוצעו בדרך של נטילת כספים מתוך כספי ניירות ערך שהניבו רווחים משמעותיים, אך נמכרו בעצת הנאשמת וחי', עובדה שהסבה לה, כשלעצמה, נזקים נוספים. עוד נטען כי עינוי הדין שנגרם למתלוננת לנוכח העובדה כי כתב האישום הוגש כעבור ארבע שנים ממועד החקירה, והעובדה כי בתקופה זו נמנע ממנה מלעיין בחומר הראיות גרמו לה אף הם לנזקים. נטען כי סכום הפיצוי המצטבר שקיבלה המתלוננת, בסך 2,173,538 ₪ לא היה בו כדי להוות פיצוי מלא בגין מכלול נזקיה ובהם עוגמת הנפש והסבל שהסבו למתלוננת מעשי העבירה עצמת, חקירתה הנגדית המעליבה בידי באי-כוחם של הנאשמת ושל חי' במסגרת עדותה המוקדמת והזמן שבזזה בשל הצורך ליטול חלק בהליכי בירור, חקירה ומשפט. המתלוננת טענה כי במסגרת ההליך האזרחי שהתנהל בינה לבין הנאשמת, חי' והבנק, הסכימה לפשרה במסגרתה התחייבה, בין היתר, למסור הצהרה כי אין לה עוד עניין בהליכים הפליליים נגד הנאשמת מאחר וכוחות הנפש והגוף לא עמדו לה להגיע לבית המשפט ולהעיד והיא הניחה כי ממילא לנאשמת לא נותרו עוד אמצעים לפצותה. עוד נטען כי הפרקליטות מנעה ממנה מידע שלם על הסדר הטיעון המתגבש, וכי אם הייתה המתלוננת יודעת כי בידי המדינה תפוס סכום כסף נוסף של הנאשמת, לא הייתה מסכימה לפשרה.

בשל כל אלה, המתלוננת ביקשה כי בית המשפט ידחה את הסדר הטיעון ככל שהוא נוגע לרכיב החילוט ויורה כי הכספים שנתפסו ישמשו לפיצוי המתלוננת, אך הדגישה כי כשהתברר לה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסון

שהסדר הטיעון אינו כולל רכיב של מאסר בפועל לנאשמת, רווח לה, שכן לא ביקשה לנקום בה.

6. שני הצדדים ביקשו לכבד את הסדר הטיעון. בטיעוניה לעונש הדגישה ב"כ המאשימה את כיעורן של העבירות ואת הסכום הכספי הגדול שקיבלה הנאשמת בעקבות ביצוען. המאשימה נימקה את הסדר הטיעון בעובדה כי המתלוננת קיבלה, בסופו של יום, פיצוי כספי העולה במידה רבה על הסכום שניטל ממנה, בחלוף הזמן שנבע מביצוע השלמות חקירה, מעבר התיק בין פרקליטים שונים והצורך לגבש עמדה בתיק שהוא עב כרס, בעמדתה של המתלוננת לאחר שהושבו לה הכספים, לפיה היא אינה מעוניינת בהליכים נוספים נגד הנאשמת, תוך שהדגישה כי המתלוננת שינתה את עמדתה לאחר שהוגש כתב האישום. נימוק נוסף שהועלה הוא קושי ראייתי שנבע, לשיטת המאשימה, ממותו של ח'. נימוק אחר הוא שיתוף הפעולה של הנאשמת, נטילת האחריות המלאה מצידה ונכונותה להשיב את הכספים ולהסכים לחילוט סכום כסף משמעותי נוסף של מאות אלפי שקלים.

7. ההגנה הגישה מכתבים מטעם מקומות בהם עבדה או התנדבה הנאשמת בשנים האחרונות, המדברים בשבחה והודעה מרשות המיסים על שומה בגובה של כ- 1.3 מיליון ₪ שנערכה לנאשמת בגין הכספים שקיבלה במסגרת העבירות. בנוסף, גיסה של הנאשמת, מר יעקב גבאי, העיד עדות אופי, בה תיאר את היכרותו רבת השנים עמה, את מסירותה הרבה לעבודתה ואת הזעזוע שפקד אותה ואת משפחתה מאז החלה חקירת המשטרה בפרשה.

8. ב"כ הנאשמת הדגיש בטיעונו את חלוף הזמן הניכר שאינו רובץ לפתחה של הנאשמת, אך גרם לה לעינוי דין, את נכונותה של הנאשמת להחזיר את הכספים למתלוננת ואת עמדתה של המתלוננת כפי שהובעה טרם הצגת הסדר הטיעון, וכן טען לקיומם של קשיים ראייתיים, שעלו גם מתוך עדותה של המתלוננת בבית המשפט המחוזי. נטען כי מהעדויות עלה שהמתלוננת היא אישה נבונה וצלולה, אשר מסרה את הכספים לנאשמת מתוך מודעות מלאה לכל תשלום ותשלום, ומעקב אחר התשלומים, וללא שהופעלו כלפיה איום או כפיה, עובדות שעשויות היו להעלות תהייה משמעותית בנוגע להתקיימות יסוד הניצול. נטען, כי הנאשמת שימשה באמת ובתמים אשת שיח וידידה של המתלוננת, וטיפלה גם בעניינים אישיים שלה שהיא התקשתה לטפל בהם בעצמה. ב"כ הנאשמת הדגיש את חרטתה הכנה של הנאשמת על מעשיה, הכרתה בפסול שבהם ואת המחיר הכבד ששילמה על מעשיה, מעבר לעונשים שייגזרו עליה בהליך הפלילי: הנאשמת פוטרה מעבודתה, נטען כי היא נושאת על מצפונה את דבר מותו של ח', אשר שלח יד בנפשו, וכי היא תהא חשופה להליכים נוספים מצד הבנק ורשות המיסים, שבשל מותו של ח', ניתן כעת להפנות רק כלפיה. עוד נטען כי הסדר הטיעון כולל רכיב של חילוט

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסון

שהוא תקדימי בהיקפו, בפרט בשים לב לעובדה כי בסופו של יום היא השיבה את הכספים שקיבלה למתלוננת.

9. הנאשמת בדברה האחרון הביעה בכתב ובעל פה את חרטתה על ביצוע העבירות, את אהבתה למתלוננת ותיארה בדמעות את הקורות אותה מאז פתיחת חקירת המשטרה ועד לימים אלה.

10. קיומו של הסדר טיעון המתייחס לעונש, אינו פוטר את בית המשפט מלבחון את העונש המוסכם על פי המבחנים הקבועים בחוק, תוך יישום הוראותיו, ובכלל זה גם שקילת מכלול השיקולים הנדרשים לקביעת העונש ההולם במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, והכל לצד הכלל המצמצם את התערבות בית המשפט בהסדרי טיעון (ראו ע"פ 4301/15 פינטו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 5.1.16) פסקה 31; ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 4.12.13); ע"פ 9246/12 עמר חמאיסה ואח' נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 24.3.14)).

מתחם העונש ההולם

11. הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מעבירת העושה הם קניינו של אדם ושיאפתה של חברה מתוקנת להגן על אוכלוסיות חלשות שבה מפני ניצול.

12. עבירת המרמה והפרת אמונים בתאגיד, אשר בוצעה תוך כדי עבודתה של הנאשמת בתאגיד בנקאי, פוגעת גם באמון הציבור במערכת הבנקאית וביחסי האמון שבין הבנק לעובדיו.

13. הערך המוגן באמצעות עבירות הלבנת ההון הוא מניעת הפקת רווחים ממעשי עבירה, ואילו עבירות המס פוגעות בקופה הציבורית ובשוויון בנטל.

14. מעשיה של הנאשמת שפלים ומכוערים. לא די בכך שביקשה וקיבלה לעצמה כספים שלא הגיעו לה בדין, אלא שעשתה זאת תוך ניצול מצוקתה של אישה קשישה וערירית, אשר תפשה את הנאשמת, בשגגה, כאדם מיטיב. נקל לשער את תחושת הבדידות הקשה שבה חיה המתלוננת, שעלתה לבדה לישראל לאחר שחוותה את זוועות השואה. נקל לתאר עד כמה כמה הייתה לקשר אנושי ועד כמה משמעותית הייתה עבורה הידיעה, שיש אדם כלשהו בעולם המגלה כלפיה יחס של אכפתיות וחמלה. מן הסתם, תחושות אלה הן שהביאו את המתלוננת, אשר מתוך העדות המוקדמת ניכרות תבונתה וצלילותה, להסיר כל מחסומי הגנה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסון

ולשים את מבטחה המלא בנאשמת. הנאשמת ניצלה את כל אלה בצורה צינית ונטולת רגש, ובדרך זו קיבלה לידיה סכומי כסף אדירים- מאות רבות של אלפי שקלים.

15. העבירות שביצעה הנאשמת בוצעו במשך תקופה ארוכה בת מספר שנים, בשיתוף פעולה בינה לבין ח', אשר אמנם היה ממונה עליה, אך בהתנהלותו אפשר לנאשמת להמשיך בביצוע העבירות, שהיא הייתה הגורם העיקרי שנהנה מפירותיהן. העבירות בוצעו בצורה מתוככמת ומתוכננת, שנועדה להסתיר את ביצוען מפני שומרי הסף הרלבנטיים.

16. היקף העבירות, היקף הכספים שהגיעו לידיה של הנאשמת והיקף הכספים שהושבו למתלוננת הם, לצורך גזר הדין, כמפורט בכתב האישום, ומובן כי זו היא המסגרת העובדתית היחידה לפיה ייגזר דינה של הנאשמת. על כן, לא יינתן משקל לטענות שבהצהרת נפגעת העבירה ביחס לנזק כספי רחב יותר שנגרם לה בעקבות העבירות.

17. העובדה כי מלוא הכספים שנטלה הנאשמת מן המתלוננת כפי שפורט בכתב האישום הושבו למתלוננת, אשר פוצתה על ידי הבנק אף מעבר לסכומים אלה, היא בעלת משקל משמעותי מאד בקביעת מתחם העונש ההולם, שכן היא בעלת השלכה ממשית על קביעת מידת הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירות. מובן כי בהשבת מלוא הכספים אין כדי לפצות את המתלוננת על מפח הנפש, תחושות הניצול והעלבון שגרמו לה העבירות, שהם נזקים שנותרו בעינם, ואולם הנזק הכלכלי המתואר בכתב האישום תוקן במלואו עוד טרם הגשת כתב האישום.

18. בחינת רמת הענישה הנוהגת בפסיקה ביחס לעבירת העושה, שהיא העבירה המרכזית שבוצעה, מלמדת כי במקרים בהם בוצעו עבירות בנסיבות דומות הוטלו, ככלל, עונשי מאסר בפועל לתקופות משמעותיות, לצד רכיבי ענישה נלווים. ראו למשל ת"פ (מחוזי ת"א) 23999-01-14 מדינת ישראל נ' נומה (פורסם בנבו 15.6.14); עפ"י (מרכז) 51012-07-17 אגדזניאן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 14.11.17); רע"פ 3421/16 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 15.5.16); ע"פ (מרכז) 10291-12-14 אחרק נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 11.11.15) וכן רע"פ 8491/15 אחרק נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 13.12.15). מובן כי עבירת המרמה והפרת אמונים בתאגיד ועבירות המס והלבנת ההון הן בעלות משקל עונשי נוסף, בלתי מבוטל, בקביעת מתחם העונש ההולם.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסון

19. לנוכח האמור לעיל, מתחם העונש ההולם את מעשיה של הנאשמת נע בין חמישה - עשר לארבעים חודשי מאסר בפועל, ולצדד מאסר מותנה וקנס. משמדובר בעבירה שבוצעה מתוך בצע כסף, הטלת ענישה הכוללת היבטים כלכליים משמעותיים היא בעלת חשיבות רבה, על מנת להבהיר כי ביצוע העבירות הוא בלתי כדאי גם מהבחינה הכלכלית.

העונש המתאים לנאשמת

20. הנאשמת בת 62 ואין לה הרשעות קודמות. כפי שעולה מתוך עדות האופי והמכתבים שהוגשו, ואף מתוך תיאור הדברים בכתב האישום, הנאשמת ניהלה לאורך שנים ארוכות אורח חיים מתפקד ויצרני, הקימה משפחה, עבדה במקום עבודה קבוע והיא אדם פעיל ותורם לקהילה. כל אלה עומדים לזכותה.

21. שקלתי לזכות הנאשמת גם את הודאתה בכתב האישום מיד בפתח ההליך, לקיחת האחריות והחרטה שהביעה.

22. הסכמתה של הנאשמת להחזרת סכומי הכסף שנתפסו בביתה למתלוננת כבר בשלב החקירה והסכמתה לחילוט כספים בהיקף גדול מאוד של מאות אלפי שקלים מכספה, מבטאים את מאמציה הכבירים לתקן את הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירות.

23. שקלתי לקולא גם היבטים עונשיים נוספים שהנאשמת עלולה לשאת בהם והם ההליכים שעוד עומדים לפניה אל מול הבנק ואל מול רשויות המס.

24. משקל משמעותי לקולא ניתן לשיהוי העצום בהגשת כתב האישום. העבירות בוצעו בין השנים 2010 - 2014 והתגלו בראשית שנת 2015. המתלוננת העידה בהליך של עדות מוקדמת בין החודשים דצמבר 2015 לפברואר 2016, ואילו כתב האישום הוגש בחודש ינואר 2019, בחלוף כארבע שנים ממועד גילוי העבירות. תקופה זו היוותה עינוי דין ממשי גם למתלוננת וגם לנאשמת. נקל לתאר את תחושת חוסר האונים והחרדה שבהם נתונה הנאשמת מאז תחילת החקירה ועד היום, כמו גם את תחושת האשמה שהיא נושאת על גבה בעקבות מותו הטראגי של ח'. אלה פגעו, וודאי, לא רק בנאשמת אלא בכל מרקם החיים של משפחתה, ופגיעה זו היא כשלעצמה בעלת היבטים עונשיים לא מבוטלים.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסון

חלוף הזמן במקרה דנן הוא משמעותי מאד, בפרט לנוכח העובדה כי גם שמיעתה של ראייה מרכזית בתיק- עדותה של המתלוננת, לא סייעה לזירוז הטיפול בו. השיהוי במקרה דנן עולה עד כדי הגנה מן הצדק, שעשויה להצדיק אף חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם.

25. מכלול הנתונים מצדיק גזירת עונשה של הנאשמת בחלקו התחתון של מתחם העונש ההולם, ואולי אף מתחת לרף זה, בשל קיומה של הגנה מן הצדק, לנוכח השיהוי המשמעותי שבהגשת כתב האישום.

בחינת העונש המתאים לנאשם לעומת העונש המוסכם במסגרת הסדר הטיעון

26. ההלכה שנפסקה בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל (פ"ד נו(1), 577) הכירה בתרומתם וחשיבותם של הסדרי הטיעון לייעול ההליך המשפטי, הדגישה את האינטרס הציבורי בקיומו של מוסד זה, את ההצדקה הרעיונית המונחת בבסיסו ואת יתרונותיו, שעולים, לאין שיעור, על חסרונותיו. קיומו של הסדר טיעון אינו רק שיקול אחד ככל יתר השיקולים העומדים בפני בית המשפט בעת גזירת העונש, אלא שהוא שיקול מרכזי, הן מטעמים של אינטרס ציבורי, הן בשל הסתמכותו של הנאשם, המוותר על זכותו לנהל הליך פלילי עד תומו. מכאן עולה הציווי של בית המשפט העליון המורה, ככלל, על כיבוד הסדרי טיעון. עם זאת, בית המשפט העליון הכיר בכך, כי ייתכנו מקרים חריגים ויוצאי דופן, בהם מוצא בית המשפט לקבוע שהעונש שהומלץ על ידי הצדדים חורג במידה בלתי סבירה מהאינטרס הציבורי המוגן ואינו מאזן כראוי בין שיקולי הענישה הרלוונטיים. במקרים יוצאי דופן אלה, על בית המשפט לדחות את הסדר הטיעון ולגזור את דינו של הנאשם בהתאם לאמות המידה המקובלות, שכן הסדר טיעון המקל במידה מופרזת בעונש, מערער את האמון במערכת אכיפת החוק, ומערור חשד של העדפת עניינם של נאשמים מסוימים על פני עניינם של אחרים.

27. העונש המוסכם במסגרת הסדר הטיעון שהציגו הצדדים, ובפרט רכיב המאסר, חורג ממתחם העונש ההולם, ואף חורג מהעונש ההולם עצמו, גם בהינתן העובדה שיש לגזור את עונשה של הנאשמת בחריגה לקולא מהמתחם.

28. על אף האמור, לנוכח פסיקה עקבית של בית המשפט העליון ובתי המשפט המחוזיים בעניין זה, לא מצאתי כי החריגה מן העונש ההולם לנאשמת, היא כזו המצדיקה התערבות בהסדר הטיעון וזאת מן הטעמים הבאים:

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסוין

א. אין חולק בין הצדדים, כי בבסיס הסדר הטיעון עמדו גם שיקולים ראייתיים שבית המשפט מתקשה לאמוד אותם. בהיבט זה נכונותה של הנאשמת ליטול על עצמה אחריות לעבירות בהיקף גדול מאוד היא בעלת משקל ממשי בהחלטה על כיבוד הסדר הטיעון;

ב. הסכמת הנאשמת במסגרת הסדר הטיעון כוללת הסכמה על חילוט כספים בשווי מאות אלפי שקלים, היקף שאינו שגרתי בתיקים מסוג זה. הסכמה עונשית זו, הופכת את הרכיב הכלכלי שבענישה לרכיב מהותי ומוחשי לא פחות מרכיב המאסר, ועצם ההסכמה על שילובם של שני אלה יש בה כדי להקטין את מידת החריגה של העונש המוסכם מן העונש ההולם, ולהפכו למידה שאינה מצדיקה התערבות בהסדר הטיעון. כאן המקום לציין כי הסכמתה של הנאשמת לרכיב החילוט נותרה בעינה גם לנוכח טענת הבנק לזכות ברכוש, הגם שהנאשמת יודעת שהסכמה זו חושפת אותה להליכים נוספים מצד הבנק ולאפשרות כי תידרש לשוב ולשלם את הסכום שהסכימה לחילוטו במסגרת הליכים אלה.

29. לנוכח האמור לעיל אני גוזרת על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. שישה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. הנאשמת תתייצב לריצוי עונשה ביום 1.7.19 בשעה 8:00 במפקדת מחוז מרכז של שירות בתי הסוהר.

ב. תשעה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מהיום שלא תעבור את אחת העבירות שבהן הורשעה או עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין התשל"ז-1977.

30. הממונה על עבודות השירות הודיע בחוות דעתו כי הנאשמת תשובץ לעבודות השירות במפעל "חסד יד ביד". המאשימה ביקשה לשנות את מקום השיבוץ, בשל העובדה כי מקום עבודה זה משרת אוכלוסייה מוחלשת הניתנת לניצול. ספק רב בעיני האם אדם הנזקק לשירותיו של בית תמחוי וליתר השירותים המוצעים על ידי מפעל החסד, הוא אדם בעל אמצעים שיש חשש כי ינוצל לרעה על ידי הנאשמת. אני סבורה כי שיבוץ זה דווקא יחייב את הנאשמת לגלות חמלה כלפי אוכלוסיות חלשות מבלי שהדבר יהיה כרוך בהפקת ריווח כלכלי לעצמה. לפיכך, לא מצאתי להורות לממונה על עבודות השירות לשנות את מקום השיבוץ.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסוין

סוגיית החילוט

31. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם על חילוט, מכח חוק איסור הלבנת הון של סכום של 650,000 ש"ח המצויים בשני חשבונות המתנהלים אצל הבנק, ואשר לנאשמת זכויות בהם. החשבון האחד - 269964 רשום על שם הנאשמת ובעלה, הטוען מס' 2 לזכות ברכוש, והחשבון השני - 282596 רשום על שם אמה המנוחה של הנאשמת, והנאשמת היא בעלת זכות בשישית מן הכספים המצויים בו. חשבונות אלה הוקפאו על פי החלטת בית המשפט מיום 3.2.15 במסגרת צ"א 7004-02-15, ובהמשך, בהסכמת המאשימה והנאשמת, אף ניתנו לגביהם סעדים זמניים לשם מימוש החילוט.

32. בעלה של הנאשמת, הטוען לזכות ברכוש מס' 2, נתן הסכמתו לחילוט הסכום הנ"ל מתוך הכספים המצויים בחשבונות (צ"א 50101-01-19).

33. הבנק הגיש הודעת טוען לזכות ברכוש, ביקש לדחות את בקשת החילוט ביחס לכספים המצויים בחשבונות המתנהלים אצלו וביקש להורות על העברת מלוא הכספים המצויים בחשבונות לידי.

על פי הנטען בהודעה, במסגרת התביעה האזרחית שהוגשה על ידי המתלוננת נגד הנאשמת, ח' והבנק, הבנק שילם למתלוננת סך של 1,249,538 ש"ח - מלוא הסכום שנגב ממנה, ואף למעלה מכך, זאת, על פי הוראת בנק ישראל מיום 15.7.17 ומבלי שהוטלה עליו כל אחריות למעשיה של הנאשמת. סכום זה טרם הושב לבנק.

34. הבנק טוען כי מתקיימות שתי עילות המצדיקות את דחיית בקשת החילוט - האחת היא זכותו הקניינית בכספים מכח דיני השעבוד, העיכוב והקיזוז המעוגנים בהסכם התנאים הכלליים לניהול החשבונות שנערכו בין הבנק לבין הנאשמת, המהווה סייג לחילוט הרכוש בהתאם לסעיף 36ג(א) לפקודת הסמים המסוכנים; השנייה היא העובדה, כי משעה שהבנק פיצה את קורבן העבירות, הוא למעשה נכנס בנעליה של הקורבן, והצורך לפצותו מהווה נימוק מיוחד כמשמעותו בסעיף 21א(א) לחוק איסור הלבנת הון, שלא להיעתר לבקשת החילוט. בהקשר זה נטען, כי דרישת המדינה לחילוט הכספים, מקום שבו הגורם שנפגע, בסופו של יום, מן העבירה לא פוצה באופן מלא, בשל החלטה של רשות אחרת מרשויות המדינה לחייבו בתשלום הפיצוי למתלוננת, לוקה בחוסר תום לב ועומדת בסתירה לחובת ההגינות המנהלית. עוד נטען בהקשר זה, כי התנהלותה של המאשימה, אשר השתתתה בהגשת כתב האישום פרק זמן ארוך מאד, פגעה בהגנתו של הבנק בהליך האזרחי וביכולתו להתמודד עם דרישת הפיקוח על הבנקים להשיב כספים למתלוננת ואף ביכולתו להיפרע מן הנאשמת.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסון

35. ביום 26.5.19 נשמעה חקירתה של עו"ד ארנה גב - זיברסקי, ראש מדור ליטיגציה במערך המשפטי של הבנק, אשר מסרה תצהיר בתמיכה לטענה לזכות ברכוש, ונשמעו טיעוני הצדדים.

36. דין הטענות לזכות ברכוש של הבנק להידחות. הבנק לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח קיומה של זכות ברכוש הגוברת על הזכות לחילוט על ידי המדינה, ואף לא עמד בנטל להוכיח קיומם של טעמים מיוחדים המצדיקים הימנעות מחילוט, כפי שיפורט להלן;

37. אשר לקיומה של זכות קניינית ברכוש, לא מצאתי להידרש לטענות הפרוצדוראליות של המאשימה, לפיהן לא הוכח כי הנאשמת ואמה המנוחה חתמו על מסמכי התנאים הכלליים לניהול חשבון בנוסח שצורף להודעה, הגם שטענות אלה אינן נטולות בסיס. זאת, מן הטעם שסברתי כי לגופו של עניין, לא קמה לבנק זכות קניינית בכספים המצויים בחשבונות הגוברת על זכות החילוט (ראו בש"פ 6817/07 **מדינת ישראל נ' סיטבון ואח'** (פורסם בנבו 31.10.07), בפסקה 48 להחלטה).

38. בע"א 8679/06 **חביץ ואח' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 30.12.18) הורחב מעגל הטוענים האפשריים לזכות ברכוש גם לבעלי זכות אובליגטורית, ועל פי טענת הבנק הוא בעל זכות כזו בכספים שבחשבון מכח העובדה ששילם פיצוי למתלוננת במסגרת ההליך האזרחי שניהלה נגד הבנק ונגד הנאשמת וחי'.

אמנם, העובדה כי הבנק שילם למתלוננת סכום כסף גדול מאד במסגרת הסכם הפשרה על פי הוראת המפקח על הבנקים בבנק ישראל אינה במחלוקת. עם זאת, אין הדבר מקים, באופן אוטומטי חוב של הנאשמת כלפי הבנק בסכום זה. דבר קיומו של חוב כאמור טעון הכרעה שיפוטית. דומה שגם הבנק עצמו סבור כך, שכן כך טען ב"כ הבנק בדיון שהתקיים ביום 11.3.18 בפני כב' השופט א' כהן במסגרת צ"א 7004-02-15, ובסופו של יום הבנק אף הגיש נגד הנאשמת תביעה אזרחית להשבת הכספים ששולמו למתלוננת על פי הוראת בנק ישראל (ת"א 19-03-57548).

יש לומר, כי בטענותיו הצניע הבנק, משום מה, את העובדה כי התביעה האזרחית הוגשה כשלושה ימים בלבד טרם הגשת הטענות לזכות ברכוש, בחלוף כארבע שנים מאז גילוי העבירות וכשנתיים ימים מאז שניתנה הוראת בנק ישראל על התשלום, וכי לא התבקשו על ידו, וממילא לא ניתנו, כל סעדים זמניים להבטחת התביעה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסוּן

עילות התביעה שצוינו בכתב התביעה הן עילות מתחום דיני הנזיקין, עשיית עושר שלא במשפט ודיני החוזים. יודגש כי התביעה הוגשה על מלוא הסכום ששולם על ידי הבנק למתלוננת, ולא נטען בה כי חלקו של הסכום נובע, למעשה, מזכות קניינית שקיומה אינו טעון הכרעה.

39. במסגרת תביעת החוב של הבנק נגד הנאשמת, עשויות לעלות, לגישת המאשימה, טענות המחייבות ברור, ובהן חלקה היחסי של הנאשמת בחוב אל מול חלקו של ח', החלטתו של הבנק שלא לתבוע את עזבונו של ח' ומשמעותה, שאלת קיומו של אשם תורם מצד הבנק בכל הנוגע להתנהלותם של הנאשמת וח' במהלך ביצוע העבירות ושאלת האופן בו נקבע סכום הפיצוי ששילם הבנק למתלוננת עגמת הנפש שנגרמה לה, ואשר שיעורו לא נקבע על ידי בנק ישראל. הצורך להכריע בעניינים אלה שולל מניה וביה את הטענה כי בידי הבנק זכות אובליגטורית מוכרעת המקימה לו טענה לזכות ברכוש הנאשמת.

40. משכך, הטענות בדבר קיומו של "חוב" כמשמעותו בתנאים הכלליים לניהול חשבון, שהוא זכות אובליגטורית מוכרעת המקימה לבנק זכות לשעבוד, עיכבון או וקיזוז לא הוכחו.

41. יתרה מכך, יש לומר כי תפיסת הכספים על ידי המדינה במסגרת ההליך הפלילי נעשה קודם למועד שבו התגבשה, לטענת הבנק, זכותו לקיזוז או לעכב את הכספים, שהוא המועד שבו בנק ישראל הורה לו לשלם את הפיצוי למתלוננת במסגרת התביעה האזרחית, ואף טעם זה לבדו מצדיק את דחיית הטענה לזכותו ברכוש.

42. גם הטענה בדבר קיומו של נימוק מיוחד המצדיק להימנע מן החילוט אינה עומדת;

43. אכן, השתהותה של המאשימה בהגשת כתב האישום יצרה לא מעט קשים, שחלקם פורטו לעיל. עם זאת, אני מתקשה לקבל את הטענה כי שיהוי זה הוא שמנע מהבנק מלהתגונן מפני החלטת הפיקוח על הבנקים או לנסות לשנותה, שכן לא הובאו כל ראיות לכך שהבנק פנה בתוך פרק זמן זה לפרקליטות בבקשה לקבל מידע או חומרי חקירה מתוך התיק, וממילא לא הובאה ראיה לכך שפניה כאמור סורבה.

44. יתרה מכך, התנהלותו של הבנק בעניין זה מעוררת תמיהה, ולא ברור איזה מאמצים נקט הבנק, אם בכלל, בניסיון להשיג על החלטת הפיקוח על הבנקים או לשנותה. בפרט מעוררת תמיהה הטענה, כי כל ניסיונותיו של הבנק לשכנע את בנק ישראל לשנות את החלטתו המורה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסוּן

לבנק לשלם סכום של כמיליון ורבע ₪, התמצו בשיחה בעל פה, שאין לה שום תיעוד, לא הוגשה שום השגה על החלטת בנק ישראל בדרך הקבועה בפקודת הבנקאות 1941 ולא נעשתה כל פניה לערכאות בניסיון לשנות את ההחלטה, הגם שהבנק כבר ידע באותה עת, כי למתלוננת הושבו כבר למעלה מ- 900,000 ₪ מהכספים שנתפסו אצל הנאשמת. על כן, החלטת הפיקוח על הבנקים שחייבה את הבנק להשיב את הכספים למתלוננת, אינה יכולה להוות נימוק מיוחד המצדיק הימנעות מחילוט.

45. אמת, התכלית העיקרית לשמה נועד מכשיר החילוט- למנוע מצב שבו "חוטא יוצא נשכר"- פחות רלבנטית למקרה דנן, שבו הנאשמת השיבה למתלוננת את מלוא הכספים שקיבלה לידיה על פי המתואר בכתב האישום. יחד עם זאת, בבסיס הוראות החילוט הקבועות בחיקוקים שונים עומדת תכלית נוספת, והיא תכלית מעין עונשית, שנועדה לשאת עמה מסר, כי ביצוע העבירות אינו כדאי גם מההיבט הכלכלי, וכי לא זו בלבד שביצוע העבירות לא יוביל לרווח כספי, אלא שהוא עשוי להוביל להפסד ולפגיעה כלכלית משמעותית בעבריו.

46. במקרה דנן למימושה של תכלית זו משקל רב, בשים לב ליתר רכיבי הענישה שנגזרו על הנאשמת. כאמור לעיל, הסכמתה של הנאשמת לחילוט הכספים לטובת המדינה חושפת אותה לסיכון בלתי מבוטל כי תיאלץ להשיב סכום דומה גם לבנק, אם תתקבל התביעה האזרחית שהגיש נגדה, ומשכך, חילוט הכספים במקרה דנן הוא בעל משמעות עונשית גדולה מאד, ורק הצטרפותו ליתר רכיבי העונש שנגזרו על הנאשמת, מקרבת, במידת מה, את עונשה של הנאשמת למידת העונש ההולם את העבירות שביצעה.

47. בהקשר זה יצוין, כי טענת הבנק לפיה לנאשמת אין כל רכוש משמעותי נוסף וכי חילוט הכספים המצויים בחשבונות הבנק יסתום את הגולל על אפשרות הבנק לקבל את כספו בחזרה, נטענה באופן סתמי ולא גובתה בכל ראייה. הגם שהמצהירה טענה כי נערכה חקירה כלכלית לנאשמת (עמ' 26 שורות 31-30 לפרוטוקול הדיון), ממצאיה של חקירה זו לא הובאו לפני. יוער כי בידי הבנק שהיה מעסיקה של הנאשמת, ישנו, מן הסתם גם מידע על קרנות פנסיה וקופות גמל אחרות אליהן הופרשו כספים של הנאשמת לאורך שנות עבודת הארוכות, אך גם מידע זה לא הוצג, ועל כן אין בידי לקבל את הטענה כי חילוט הכספים יפגע באפשרותו של הבנק להיפרע מן הנאשמת, ככל שייקבע שהוא אמנם זכאי להיפרע ממנה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19-01-50038 מדינת ישראל נ' בסוּן

48. לנוכח האמור לעיל טענות הבנק לזכות ברכוש שחילוטו מתבקש נדחות, ואני מורה על חילוט סך של 650,000 ₪ מתוך הכספים המצויים בחשבונות הבנק שלנאשמת זכויות בהם, כמפורט בסעיף 31 לעיל.

49. המזכירות תשלח העתק גזר הדין לממונה על עבודות השירות ולב"כ הבנק הטוען לזכות ברכוש.

50. זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ה אייר תשע"ט, 30 מאי 2019, במעמד הנוכחים בדיון.

ג'וּיָה סַקְפָּה שְפִירָא, שופטת

